

พระพุทธรูปสมัยต่าง ๆ ในประเทศไทย

พลโท รัศมี รังนิวัต

และ

ข้าราชการกรมประมงช่าวกลาง

รวบรวมและจัดพิมพ์

เป็นบรรณาธิการในงานหอสมุดเจ้าฟ้าฯ

ณ วัดอัมพวัน

ถนนศรีอยุธยา กรุงเทพมหานคร

จังหวัดพระนคร

๒๖ ตุลาคม ๒๕๐๖

294.31218
8218 W

พระพุทธรูปสมัยต่าง ๆ ในประเทศไทย

พลโท รัศมี รัชนิวัต

และ

ข้าราชการกรมประมงส่วนกลาง

สำนักหอสมุดแห่งชาติ
เลขที่ 3921578, 3915088

รวบรวมและจัดพิมพ์

เป็นบรรณการในงานหอสมุด

ณ วัดอัมพวัน

ถนนนครไชยศรี อำเภอสุพรรณบุรี

จังหวัดสุพรรณบุรี

๒๖ ตุลาคม ๒๕๐๖

106688

คำนำ

เนื่องในการที่ข้าราชการกรมประมวลข่าวกลาง และบรรดาญาติมิตร
พุทธบริษัทได้มีศรัทธาปสาทร่วมจิตร่วมใจกันนำผ้ากฐินไปทอด ณ วัดอัมพวัน
ถนนนครไชยศรี อำเภอดุสิต จังหวัดพระนคร กำหนดในวันที่ ๒๖ ตุลาคม
๒๕๐๖ นั้น ข้าพเจ้าได้พิจารณาเห็นว่า ถ้าได้ช่วยกันรวบรวมภาพพระพุทธรูป
สมัยต่าง ๆ ที่มีอยู่ในประเทศไทย เป็นต้น พระพุทธรูปสมัยทวารวดี ศรีวิชัย
ลพบุรี และสมัยอื่น ๆ ตลอดจนสมัยอินเดีย และจัดพิมพ์ขึ้นเป็นเล่มเพื่อ
ถวายวัดในงานทอดผ้ากฐินครั้งนั้นด้วย เพื่อทางวัดจักได้ใช้เป็นบรรณาการ
ตอบแทนแด่ผู้บริจาคทรัพย์ในการบูรณะปฏิสังขรณ์พระอาราม ก็จะเป็นคุณ
ประโยชน์แก่พุทธศาสนิกชนผู้เลื่อมใสในพระศาสนา ตลอดจนผู้ที่สนใจใน
โบราณวัตถุอันเป็นศิลปล้ำค่าของไทยเป็นอย่างมาก และแม้ว่าพระพุทธรูป
สมัยต่าง ๆ และตำนานพระพุทธรูปปางต่าง ๆ จะได้มีผู้จัดพิมพ์ไว้บ้างแล้วเป็น
คราว ๆ แต่โดยที่พระพุทธรูปสำคัญ ๆ มีจำนวนมากด้วยกัน การรวบรวม
จัดพิมพ์แต่ละคราวจึงกระทำได้เพียงบางตอนและบางสมัย อันเป็นการยาก
ที่จะรวบรวมให้ครบถ้วนได้ อย่างไรก็ดี การจัดพิมพ์ขึ้นในคราวนี้ อาจเป็น
การช่วยให้การเก็บรวบรวมของบรรดาผู้สนใจในพระพุทธรูปสมัยต่าง ๆ ได้
มากขึ้น แต่ก็คงไม่สมบูรณ์ทีเดียว ฉะนั้น หากมีโอกาสนี้ ก็จะได้จัดทำเล่ม
ที่ ๒ เพื่อความสมบูรณ์ต่อไป

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ ท่านเจ้าประคุณ พระธรรมจินดาภรณ์ วัด
ราชบพิธสถิตมหาสีมาราม กับ พันโทวิฑูรย์ ยะสวัสดิ์ ซึ่งได้กรุณาคัด
เลือกภาพและให้คำอธิบายประวัติการสร้างพระพุทธรูปปางต่าง ๆ โดยสังเขป
และองค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย คุณต๋อย เหล่าสุนทร รอง
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี นายก้อนหน้า แซ่ไข่ นายอุทัย แสงรุจิ นายแพทย์
วิโรจน์ กรรณสูตร ซึ่งได้กรุณามอบภาพบางภาพให้เพื่อความสมบูรณ์ในการ
รวบรวม กับบรรดาข้าราชการกรมประมงล่าวกลาง ซึ่งรับมอบภาระธุระ
ในเรื่องการจัดทำหนังสือและการจัดงานจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ตลอดจนผู้มี
ส่วนร่วมในงานทอดผ้ากฐินทุกท่านด้วย

ขอขอบคุณญาติจากงานการกุศลในครั้งนี้ จงบังเกิดแต่ท่านผู้มี
ศรัทธาปสาทะโดยถ้วนทั่วกัน.

พลโท รัศมี รัชนีวัค

๒๖ ตุลาคม ๒๕๐๖

คำปรารภ

การจัดสมัยแยกประเภทพระพุทธรูปและเทวรูป (บางองค์) ในหนังสือ
เล่มนี้ได้ตั้งหลักเกณฑ์ไว้ ๓ ประการคือ

๑. ศิลปแบบ
๒. ยุค
๓. สกุลช่าง

สำหรับ ศิลปแบบ นั้น จัดตามลำดับ ดังนี้

๑. อินเดีย
๒. ทวารวดี
๓. ศรีวิชัย
๔. ถพบุรี
๕. เชียงแสน
๖. สุโขทัยวัดตะกวน
๗. สุโขทัย
๘. อุทอง
๙. ดังกา
๑๐. นครศรีธรรมราช
๑๑. อโยธยา
๑๒. วัดนโกสินทร์

สำหรับ ยุค นั้น จัดเป็น ยุคต้น ยุคกลาง และ ยุคปลาย

(ข)

สำหรับ สกุลช่าง นั้น จัดแยกตามศิลปะแบบ ดังนี้

ศิลปะแบบอินเดียและลังกา	จำแนกกว้างๆ เป็นเพียงสกุลช่าง อินเดีย— ชารารัฐ อมรวดี กุปตะ ปาละ อินเดีย ฝ่ายใต้ และ ลังกา ที่จำแนกกว้าง ๆ เพียงเท่านั้นก็เพื่อให้เกิดความสับสน ไม่ยุ่ง ยากซับซ้อนสำหรับการพิจารณาพระพุทธรูป เท่าที่ได้นำภาพมาตีพิมพ์ในหนังสือ เล่มนี้เท่านั้น หากท่านผู้ใดประสงค์จะ ศึกษาในเชิงวิทยาการโดยแท้จริงแล้ว ขอได้โปรดค้นคว้าจากหนังสืออื่นๆ เพิ่มเติม
ศิลปะแบบทวารวดี	จำแนกเป็นสกุลช่าง นครปฐม พงศิก กาญจนบุรี คุบวาราชบุรี อุดร ว่างปลัด อิสาน และ อุทองสุพรรณภูมิ
ศิลปะแบบศรีวิชัย	จำแนกเป็นสกุลช่าง ชะวา ไชยา และ นครศรีธรรมราช
ศิลปะแบบลพบุรี	จำแนกเป็นสกุลช่าง เขมรนครวัด (เขมรนอกประเทศ) เขมรลพบุรี (เขมรในประเทศ) ลพบุรี และ อิสาน
ศิลปะแบบเขียงแสน	จำแนกเป็นสกุลช่าง เขียงแสนหลวง เขียงราย และ เขียงใหม่

(ก)

ศิลป์แบบสุโขทัยวัดตะกวน	จำแนกเป็นสกุลช่าง สุโขทัย สุโขทัย-ผสมลังกา และ เชียงแสน
ศิลป์แบบสุโขทัย	จำแนกเป็นสกุลช่าง สวรรคโลก (หรือระยอง) สุโขทัย กำแพงเพชร พิษณุโลก นครสวรรค์ ชัยนาท (รวมทั้งจังหวัดสุโขทัย) สุพรรณบุรี
ศิลป์แบบอู่ทอง	จำแนกเป็นสกุลช่าง อู่ทองสุพรรณภูมิ ชัยนาท (รวมทั้งจังหวัดสุพรรณบุรี) สุพรรณบุรี สุโขทัย กำแพงเพชร และอยุธยา

การจัดจำแนก ศิลป์แบบ ยุค และ สกุลช่าง สำหรับภาพพระพุทธรูปในหนังสือเล่มนี้ ก็ตั้งยออาศัยลักษณะทุกส่วนดีของพระพุทธรูปองค์นั้น ๆ เช่น วัตร (ทำด้วยโลหะหรือศิลา) เครื่องประดับองค์ อริยาบถ เนื้อวัตร ดิน หิน ดอกลาย ลักษณะของฐานหรือเรือนแก้ว สถานที่ขุดค้นพบ เป็นข้อสันนิษฐาน แต่น่าเสียดายที่ไม่มีโอกาสจะวินิจฉัยและวิจารณ์ ช่าง ลักษณะความแตกต่างกันได้อย่างละเอียดถี่ถ้วนโดยแท้จริง ทั้งนี้เพราะเวลาในการจัดทำหนังสือเล่มนี้จำกัด จึงไม่มีเวลาพอที่จะพิจารณาพระพุทธรูปองค์จริงได้โดยทั่วถึงและละเอียดพอ และไม่มีเวลาพอที่จะเขียนคำบรรยายชี้ชัดถึงความแตกต่างของพระพุทธรูปแต่ละองค์อีกด้วย

อนึ่ง ใคร่ขอชี้แจงให้ทราบอีกประการหนึ่งว่า เนื่องด้วยมีเวลาจำกัด ดังกล่าวแล้ว หนังสือเล่มนี้จึงรวบรวมภาพได้ไม่ครบถ้วน คงทำได้แต่เพียงคัดลอกเฉพาะของเอกชนที่ไม่ซ้ำแบบกับหนังสือเล่มอื่น ๆ ที่เคยตีพิมพ์แพร่หลายรู้เห็นกันมากแล้ว ส่วนของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หรือของวัดต่าง ๆ

(๗)

ก็โตงโตนไม่น่ามาตีพิมพ์เลยเป็นส่วนใหญ่ คงคิดเลือกมาตีพิมพ์บ้างเฉพาะบาง
องค์ ซึ่งรู้จักกันไม่สู้จะแพร่หลายนักเท่านั้น ทั้งนี้ ด้วยพิจารณาเห็นว่าผู้สนใจ
อาจไปดูของจริงได้ด้วยตนเองอยู่แล้ว

อย่างไรก็ดี ถ้าหากมีโอกาสได้จัดพิมพ์หนังสือประเภทนี้ในคราวต่อไปอีก
ก็จะได้พยายามเขียนชี้แจงรายละเอียดถึงความแตกต่างกันของ ศิลปแบบ
ยุค และ สกุลช่าง ต่างๆ โดยละเอียดว่าแตกต่างกันอย่างไร มีอะไรควรเป็นข้อ
พิจารณาและสังเกต อนึ่ง สำหรับการจัดจำแนก ศิลปแบบ ยุค และ สกุลช่าง
ไว้ในหนังสือเล่มนี้ ก็เป็นแต่เพียงความเห็นและความรู้ส่วนตัวของอาตมาเท่านั้น
ไม่ได้ยืนยันว่าจะถูกต้องเหมาะสมทั้งหมด ขอให้ถือว่าเป็นแต่เพียงข้อสันนิษฐาน
ของเอกชนผู้หนึ่งซึ่งมีความสนใจศึกษาค้นคว้าในวิทยาการแขนงนี้เท่านั้น ไม่มุ่ง
หวังจะให้เชื่อถือคัดลอกตามโดยตลอดตามน หากท่านผู้หรือผู้สนใจผู้ใดมี
ความเห็นแตกต่างไปกว่านี้ ตลอดจนมีข้อที่จะชี้แจงถกเถียงแก้ไขเพิ่มเติม
อย่างไรก็ได้ ก็ยินดีรับฟัง ขอได้โปรดเขียนหนังสือถึงอาตมา หรือจะไปพบ
เพื่อสนทนาถกเถียงกันด้วยตัวของท่านเอง อาตมาจะรู้สึกดีใจเป็นอย่างยิ่ง
ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดพิมพ์หนังสือเล่มต่อไปของ พลโท วัชรินทร์ รัชนิวัต อธิบดี
กรมประมวณชาวกลางตามที่ได้อ้างถึงความตั้งใจไว้เป็นเล่มที่ทรงความสมบูรณ์
โดยแท้จริงยิ่งขึ้น

อาตมาขออโนโมทนาต่อท่านเจ้าภาพและบุคคลต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนทำให้
หนังสือเล่มนี้แพร่หลายในประเทศไทย หรือในหมู่ผู้สนใจเพิ่มขึ้น จากใจจริง
ไว้ในทันทวย.

พระธรรมจินดาภรณ์
วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
๘ ตุลาคม ๒๕๐๖

ศิลปแบบอินเดีย

ศิลปะแบบ อินเดีย รูปที่ ๑
ยุค ต้น
สกุลช่าง โยนก หรือ คันทราราช

ศิลปะแบบ อินเดีย รูปที่ ๒
ยุค กลาง
สกุลช่าง อมรวดี

ศิลปะแบบ อินเดีย รูปที่ ๓
ยุค ปลาย
สกุลช่าง อมรวดี

ศิลปะแบบ อินเดีย รูปที่ ๔
ยุค ต้น
สกุลช่าง กุปตะ

ศิลปะแบบ อินเดีย รูปที่ ๕
ยุค ต้น
สกุลช่าง คุปตะ

ศิลปะแบบ อินเดีย รูปที่ ๖
ยุค ต้น
สกุลช่าง คุปตะ

ศิลปะแบบ อินเดีย รูปที่ ๓
ยุค ปัลลวะ
สกุลช่าง คุปตะ

ศิลปะแบบ อินเดีย รูปที่ ๘
ยุค ปลาย
สกุลช่าง คุปตะ

ศิลปะแบบ อินเดีย รูปที่ ๕
ยุค ต้น
สกุลช่าง ปาละ

ศิลปแบบ อินเดีย รูปที่ ๑๐
 ยุค ต้น
 สกุลช่าง ปาละ

ศิลปะแบบ อินเดียน รูปที่ ๑๑
ยุค ต้น
สกุลช่าง ปาละ

ศิลปแบบ	อินเดีย	รูปที่ ๑๒
ยุค	ต้น	
สกุลช่าง	ปาละ	

ศิลปะแบบ อินเดียน รูปที่ ๑๓
ยุค ต้น
สกุลช่าง ปาละ

ศิลปแบบ	อินเดีย	รูปที่ ๑๔
ยุค	ต้น	
สกุลช่าง	ปาละ	

ศิลปะแบบ อินเดีย รูปที่ ๑๕

ยุค กลาง

สกุลช่าง ปาละ

ศิลปะแบบ	อินเดีย	รูปที่ ๑๖
ยุค	ปลาย	
สกุลช่าง	ปาละ	

ศิลปะแบบ อินเดีย รูปที่ ๑๗
ยุค ปทลาย
สกุลช่าง ปาละ

ศิลปะแบบ	อินเดีย	รูปที่ ๑๕
ยุค	ปลาย	
สกุลช่าง	ปาละ	

ศิลปแบบ อินเดีย รูปที่ ๑๕
ยุค ปลาย
สกุลช่าง อินเดียใต้

ศิลปแบบทวารวดี

ศิลปะแบบ	ทวารวดี	รูปที่ ๑
ยุค	ต้น	
สกุลช่าง	คุปตะ	

ศิลปะแบบ ทวารวดี รูปที่ ๒
ยุค ต้น
สกุลช่าง มอญผสมคุปตะ อินเดีย

ศิลปแบบ ทวารวดี รูปที่ ๓
 ยุค ต้น
 สกลช่าง นครปฐม

ศิลปะแบบ	ทวารวดี	รูปที่ ๔
ยุค	ต้น	
สกุลช่าง	นครปฐม	

ศิลปะแบบ ทวารวดี รูปที่ ๕
ยุค ต้น
สกุลช่าง นครปฐม

ศิลปะแบบ	ทวารวดี	รูปที่ ๖
ยุค	ต้น	
สกุลช่าง	นครปฐม	

ศิลปะแบบ ทวารวดี (จัตุสมาริเพชร) รูปที่ ๗
ยุค ดัน
สกุลช่าง นครปฐม

ศิลปะแบบ ทวารวดี รูปที่ ๘
ยุค ต้น
สกุลช่าง สุพรรณบุรี

ศิลปแบบ ทวารวดี รูปที่ ๕
 ยุค ต้น
 สกลุช่าง อีสาน

ศิลปะแบบ ทวารวดี รูปที่ ๑๐
ยุค กลาง
สกุลช่าง นครปฐม

ศิลปะแบบ ทวารวดี รูปที่ ๑๑
ยุค กลาง
สกุลช่าง พงศ์กัณณจนบุรี

ศิลปะแบบ ทวารวดี รูปที่ ๑๒

ยุค กลาง

สกุลช่าง นครปฐม

ศิลปะแบบ ทวารวดี รูปที่ ๑๓
ยุค กลาง
สกุลช่าง อุดร

ศิลปแบบ ทวารวดี รูปที่ ๑๔

ยุค กลาง พงศกั กาญจนบุรี
สกลช่าง

ศิลปะแบบ ทวารวดี รูปที่ ๑๕
ยุค ปลาย
สกุลช่าง อุทองตอนต้น

ศิลปแบบ ทวารวดี รูปที่ ๑๖
ยุค ปลาย
สกุลช่าง อุทองตอนต้น

ศิลปแบบ ทวารวดี รูปที่ ๑๗
 ยุค ปลาย
 สกุลช่าง อุทองยุคต้น

ศิลปแบบ ทวารวดี รูปที่ ๑๘
 ยุค ปลาย
 สกุนช่วง อุทองตอนต้น

ศิลปแบบศรีวิชัย

ศิลปะแบบ	ศรีวิชัย	รูปที่ ๑
ยุค	ต้น	
สกุลช่าง	ชะวา	

ศิลปะแบบ ศรีวิชัย รูปที่ ๒
ยุค ต้น
สกุลช่าง ชะวา

ศิลปแบบ	ศรีวิชัย	รูปที่ ๓
ยุค	ต้น	
สกุลช่าง	ชะวา	

ศิลปะแบบ	ศรีวิชัย	รูปที่ ๔
ยุค	ต้น	
สกุลช่าง	ชะวา	

ศิลปแบบ	ศรีวิชัย	รูปที่ ๕
ยุค	ต้น	
สกุลช่าง	ชะวา	

ศิลปะแบบ	ศรีวิชัย	รูปที่ ๖
ยุค	ต้น	
สกุลช่าง	ชะวา	

ศิลปแบบ	ศรีวิชัย	รูปที่ ๗
ยุค	ต้น	
สกุลช่าง	ชะวา	

ศิลปะแบบ	ศรีวิชัย	รูปที่ ๘
ยุค	กลาง	
สกุลช่าง	ไชยา	

ศิลปแบบ ศรวิชัย รูปที่ ๕
ยุค กลาง
สกุลช่าง ไชยา

ศิลปะแบบ ศรีวิชัย รูปที่ ๑๐

ยุค กลาง

สกุลช่าง ไชยา

ศิลปแบบ ศรวิชัย รูปที่ ๑๑
ยุค กลาง
สกุลช่าง ไชยา

ศิลปะแบบ	ศรีวิชัย รูปที่ ๑๒
ยุค	กลาง
สกุลช่าง	อุทองสุพรรณภูมิ

ศิลปแบบ ศรีวิชัย รูปที่ ๑๓
ยุค ปลาย
สกุลช่าง นครศรีธรรมราช

ศิลปแบบ	ศรีวิชัย	รูปที่ ๑๔
ยุค	ปลาย	
สกุลช่าง	ลังกา	

ศิลปแบบ ศรีวิชัย รูปที่ ๑๕
ยุค ปลาย
สกุลช่าง อุทองสุพรรณภูมิ

ศิลปแบบบลพบุรี

ศิลปแบบ ลพบุรี รูปที่ ๑
 ยุค ต้น
 สกลช่าง เขมรนครวัด

ศิลปะแบบ	ลพบุรี รูปที่ ๒
ยุค	ต้น
สกุลช่าง	เขมรนครวัด

ศิลปะแบบ	ลพบุรี รูปที่ ๓
ยุค	ต้น
สกุลช่าง	เขมรนครวัด

ศิลปะแบบ	ลพบุรี รูปที่ ๔
ยุค	ต้น
สกุลช่าง	เขมรนครวัด

ศิลปะแบบ	ลพบุรี รูปที่ ๕
ยุค	ต้น
สกุลช่าง	เขมรนครวัด

ศิลปะแบบ	ลพบุรี	รูปที่ ๖
ยุค	ต้น	
สกุลช่าง	เขมรลพบุรี	

ศิลปะแบบ	ลพบุรี รูปที่ ๙
ยุค	ต้น
สกุลช่าง	เขมรลพบุรี

ศิลปะแบบ	ลพบุรี รูปที่ ๘
ยุค	ต้น
สกุลช่าง	เขมรลพบุรี

ศิลปะแบบ	ลพบุรี รูปที่ ๕
ยุค	ต้น
สกุลช่าง	เขมรลพบุรี

ศิลปแบบ	ลพบุรี	รูปที่ ๑๐
ยุค	ต้น	
สกุลช่าง	ลพบุรี	

ศิลปะแบบ ลพบุรี รูปที่ ๑๑
ยุค ต้น
สกุลช่าง ลพบุรี

ศิลปะแบบ	ลพบุรี	รูปที่ ๑๒
ยุค	ต้น	
สกุลช่าง	ลพบุรี	

ศิลปแบบ ลพบุรี รูปที่ ๑๓
 ยุค ต้น
 สกุลช่าง ลพบุรี

ศิลปะแบบ ลพบุรี รูปที่ ๑๔
ยุค ต้น
สกุลช่าง ลพบุรี

ศิลปแบบ ลพบุรี รูปที่ ๑๕
ยุค ต้น
ศกุนช่าง ลพบุรี

ศิลปแบบ ลพบุรี รูปที่ ๑๖
 ยุค ต้น
 สกลช่วง ลพบุรี

(เรือนแก้ว รูปพระศรีอาริย์)

ศิลปะแบบ ลพบุรี รูปที่ ๑๗

ยุค ต้น

สกุลช่าง ลพบุรี

ศิลป์แบบเขียงแสน

ศิลปะแบบ

ยุค

สกุลช่าง

เขียงแสน รูปที่ ๑

ต้น

เขียงแสนหลวงผสมลังกาวงค์

ศิลปะแบบ	เขียงแสน รูปที่ ๒
ยุค	ต้น
สกุลช่าง	เขียงแสนหลวง

ศิลปะแบบ เชียงแสน รูปที่ ๓
ยุค ต้น
สกุลช่าง เชียงแสนหลวง

ศิลปะแบบ	เขียงแสน รูปที่ ๔
ยุค	ต้น
สกุลช่าง	เขียงแสนหลวง

ศิลปะแบบ	เชียงแสน	รูปที่ ๕
ยุค	ต้น	
สกุลช่าง	เชียงแสนหลวง	

ศิลปะแบบ	เขียงแสน	รูปที่ ๖
ยุค	ต้น	
สกุลช่าง	เขียงแสนหลวง	

ศิลปะแบบ	เชียงแสน	รูปที่ ๗
ยุค	ต้น	
สกุลช่าง	เชียงแสนหลวง	

ศิลปะแบบ เชียงแสน รูปที่ ๘
ยุค ต้น
สกุลช่าง เชียงแสนผสมลังกา

ศิลปะแบบ

ยุค

สกุลช่าง

เชียงแสน รูปที่ ๕

ต้น

เชียงแสนหลวง

ศิลปะแบบ

ยุค

ศกุนราช

เชียงแสน รูปที่ ๑๐

ต้น

เชียงแสนหลวง

ศิลปะแบบ เชียงแสน รูปที่ ๑๑
ยุค ต้น
สกุลช่าง เชียงใหม่

ศิลปะแบบ

เขียงแสนลัทธิวงศ์ รูปที่ ๑๒

ยุค

กลาง

สกุลช่าง

เขียงแสนผสมลังกา

ศิลปะแบบ

ยุค

สกุลช่าง

เชียงแสนลี้กาวงศ์ รูปที่ ๑๓

ต้น

เชียงแสนหลวง

ศิลปะแบบ เชียงแสน รูปที่ ๑๔

ยุค กลาง

สกุลช่าง เชียงแสนลี้กาวงศ์

ศิลปะแบบ เชียงแสน รูปที่ ๑๕
ยุค กตาง
สกุลช่าง เชียงใหม่

ศิลปแบบ เชียงแสน รูปที่ ๑๖
ยุค ปลาย
สกุลช่าง เชียงใหม่ผสมลังกา

ศิลปะแบบ เชียงแสน (ชราธรรม) รูปที่ ๑๓
ยุค ปลาย
สกุลช่าง เชียงใหม่ผสมสุโขทัย

ศิลปแบบสุโขทัย วัดตะกวน

ศิลปะแบบ สุโขทัยวัดตะกวน รูปที่ ๑
สกุลช่าง สุโขทัยผสมเชียงใหม่

ศิลปะแบบ สุโขทัยวัดตะกวน รูปที่ ๒
ยุค กลาง
สกุลช่าง สุโขทัยผสมลังกา

ศิลปะแบบ สุโขทัยวัดตะกวน รูปที่ ๓
สกุลช่าง สุโขทัยผสมลังกา

ศิลปะแบบ สุโขทัยวัดตะกวน (จัดสมาธิเพชร) รูปที่ ๔
สกุลช่าง สุโขทัยผสมลังกา และ เชียงแสน

ศิลปแบบ สุโขทัยวัดตะกวน ปางสมาธิ รูปที่ ๕
สกุลช่าง สุโขทัยผสมเชียงใหม่และลัทธิ

ศิลปะแบบ
สกุลช่าง

สุโขทัยวัดตะกวน ปางสมาธิ รูปที่ ๖
เชียงใหม่ - สุโขทัยผสมลังกา

ศิลปะแบบ สุโขทัยวัดตะกวน ฐานบัว รูปที่ ๙
สกุลช่าง สุโขทัยประชุมช่าง

ศิลปะแบบ สุโขทัยวัดตะกวน รูปที่ ๘
สกุลช่าง สุโขทัยผสมลังกา

ศิลปะแบบ สุโขทัยวัดตะกวน รูปที่ ๕
สกุลช่าง ลังกา

ศิลปะแบบ
สกุลช่าง

สุโขทัยวัดตะกวน รูปที่ ๑๐
สุโขทัยผสมลังกา

ศิลปะแบบ
สกุลช่าง

สุโขทัยวัดตะกวน รูปที่ ๑๑
สุโขทัยผสมลังกาและเชียงใหม่

ศิลปะแบบ สุโขทัยวัดตะกวน รูปที่ ๑๒
สกุลช่าง สุโขทัย

ศิลปะแบบ สุโขทัยวัดตะกวน รูปที่ ๑๓
สกุลช่าง สุโขทัยผสมลังกา

ศิลปะแบบ
สกุลช่าง

สุโขทัยวัดตะกวน รูปที่ ๑๔
สุโขทัยผสมลังกา

ศิลปะแบบ
สกุลช่าง

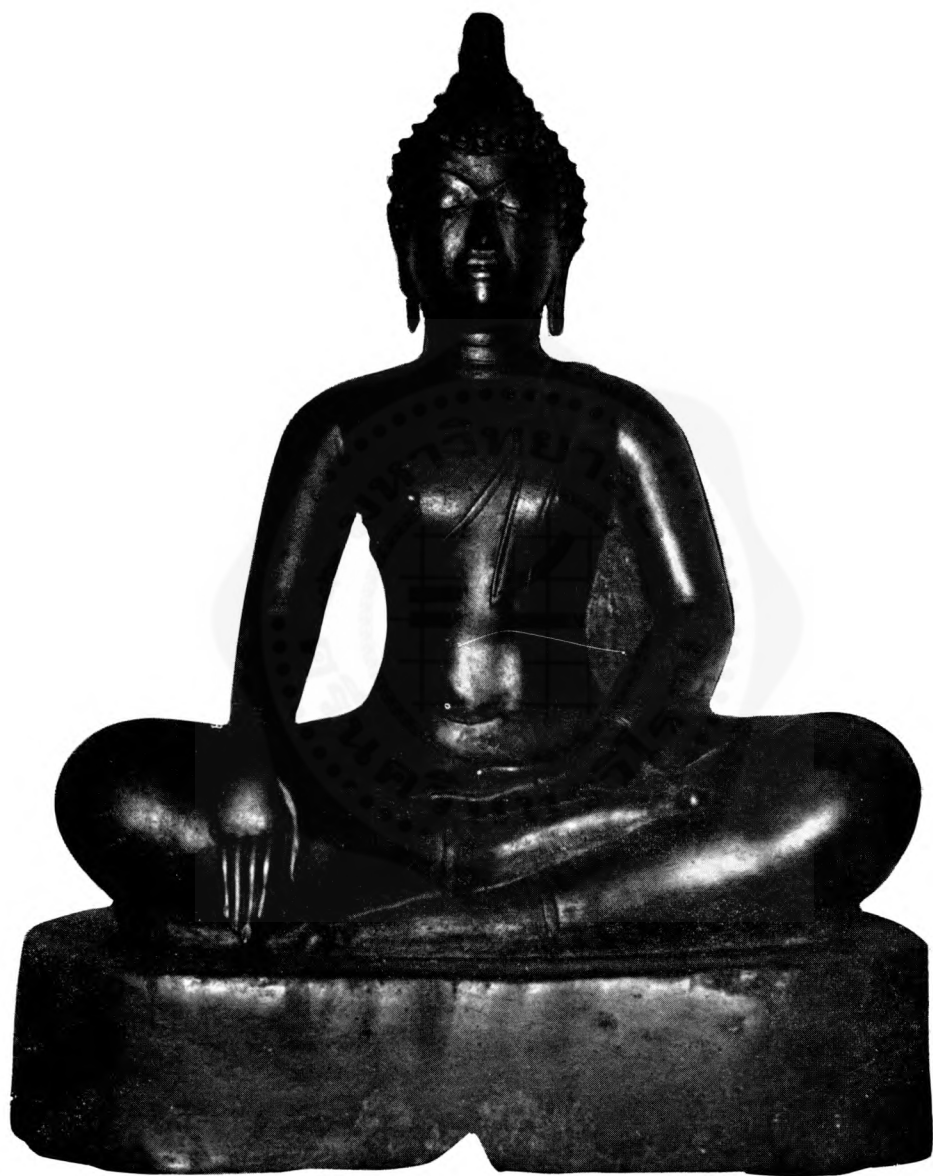
สุโขทัยวัดตะกวน รูปที่ ๑๕
เชียงใหม่ - อุโมงค์พสมลังการัง

ศิลปแบบ สุโขทัยวัดตะกวน รูปที่ ๑๖
สกุลช่าง สุโขทัยลังกา

ศิลปะแบบ สุโขทัยวัดตะกวน รูปที่ ๑๗
สกุลช่าง สุโขทัย

ศิลปแบบ
สกุลช่าง

สุโขทัยวัดตะกวน รูปที่ ๑๘
เชียงราย

ศิลปะแบบ สุโขทัยวัดตะกวน รูปที่ ๑๕

ยุค -

สกุลช่าง สุโขทัยผสมลังกา

ศิลปแบบสุโขทัย

ศิลปะแบบ สุโขทัย ขัณฑ์สมาธิเพชร รูปที่ ๑
ยุค ต้น
สกุลช่าง สุโขทัย

ศิลปะแบบ สุโขทัย ขัตติยราชเพชร รูปที่ ๒
ยุค ต้น
สกุลช่าง สุโขทัยผสมเชียงใหม่

ศิลปะแบบ สุโขทัย รูปที่ ๓
ยุค ต้น
สกุลช่าง สุโขทัย

ศิลปแบบ สุโขทัย รูปที่ ๔
 ยุค ต้น
 สกฤตช่วง สุโขทัย

ศิลปะแบบ สุโขทัย รูปที่ ๕
ยุค ต้น
สกุลช่าง สุโขทัย

ศิลปแบบ	สุโขทัย	รูปที่ ๖
ยุค	ต้น	
สกุลช่าง	สุโขทัย	

ศิลปะแบบ	สุโขทัย รูปที่ ๓
ยุค	กลาง
สกุลช่าง	สุโขทัย

ศิลปะแบบ	สุโขทัย รูปที่ ๘
ยุค	กลาง
สกุลช่าง	สุโขทัยกำแพงเพชร

ศิลปแบบ	สุโขทัยลัทธิลังกาวงศ์	รูปที่ ๕
ยุค	กลาง	
สกุลช่าง	สุโขทัยผสมลัทธิ	

ศิลปแบบ สุโขทัย รูปที่ ๑๐
ยุค กลาง
สกุลช่าง สุโขทัย

ศิลปะแบบ สุโขทัย รูปที่ ๑๑

ยุค กลาง กำแพงเพชร

สกุลช่าง

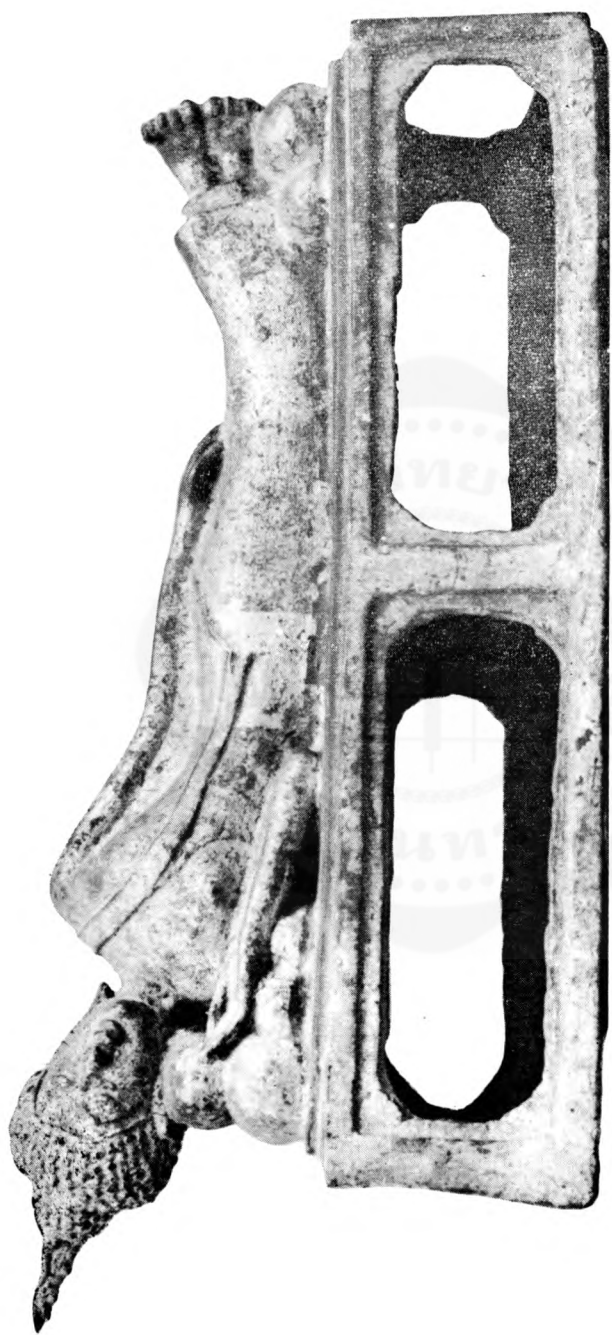
ศิลปแบบ สุโขทัย รูปที่ ๑๒
ยุค ปลาบ
สกุลช่าง สุโขทัยผสมเชียงใหม่/สน

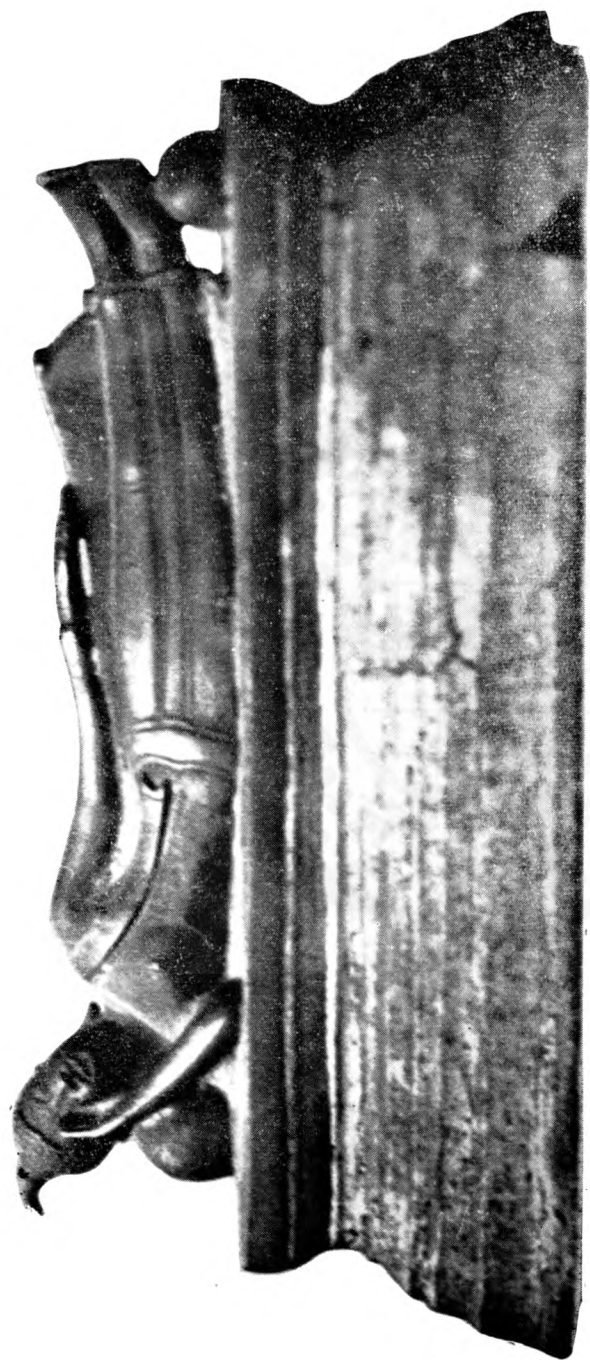
ศิลปแบบ สุโขทัย ปางสมาธิ รูปที่ ๑๓
 ยุค ปลาย
 สกุนช่าง สุโขทัย

ศิลปแบบ	สุโขทัยผสม	รูปที่ ๑๔
ยุค	ปลาย	
สกุลช่าง	ชัยนาทผสมอุทอง	

ศิลปแบบ สุโขทัย รูปที่ ๑๕
ยุค ปลาย สุโขทัย
สกุลช่าง

ศิลปะแบบ สุโขทัย รูปที่ ๑๖

ยุค
สุโขทัย

ปลาย

สุโขทัย

ศิลปแบบอุ้งทอง

ศิลปแบบ	อุทอง (ผสมศรีวิชัย) รูปที่ ๑
ยุค	ต้น
สกุลช่าง	จาม (ก่อนขอม)

ศิลปะแบบ

ยุค

สุโขทัย

อุทอง รูปที่ ๒

ต้น

อุทองสุพรรณภูมิผสมศรีวิชัย

ศิลปะแบบ	อุททอง	รูปที่ ๓
ยุค	ต้น	
สกุลช่าง	อุททองสุพรรณภูมิ	

ศิลปะแบบ อู่ทอง รูปที่ ๔
ยุค ต้น
สกุลช่าง สุพรรณบุรี

ศิลปะแบบ	อุททอง	รูปที่ ๕
ยุค	ต้น	
สกุลช่าง	พงตักกาญจนบุรี	

ศิลปะแบบ

ยุค

สกุลช่าง

อุทอง รูปที่ ๖

ต้น

สุพรรณบุรี

ศิลปะแบบ อุทอง รูปที่ ๗
ยุค ต้น
สกุลช่าง สุพรรณบุรี

ศิลปะแบบ	อุททอง รูปที่ ๘
ยุค	ต้น
สกุลช่าง	สุพรรณบุรี

ศิลปะแบบ	อุททอง รูปที่ ๕
ยุค	ต้น
สกุลช่าง	สุพรรณบุรี

ศิลปะแบบ อู่ทอง รูปที่ ๑๐

ยุค ต้น

สกุลช่าง สุพรรณบุรี

ศิลปะแบบ อู่ทอง รูปที่ ๑๑
ยุค กลาง
ศกุลช่วง ชัยนาท

ศิลปะแบบ	อุททอง รูปที่ ๑๒
ยุค	กลาง
สกุลช่าง	อุททองผสมสุโขทัย

ศิลปะแบบ	อุททอง รูปที่ ๑๓
ยุค	กลาง
สกุลช่าง	อุททองผสมศรีวิชัย

ศิลปะแบบ	อุททองสมาธิ รูปที่ ๑๔
ยุค	กลาง
สกุลช่าง	อุททองสุพรรณภูมิ

ศิลปะแบบ	อุททอง รูปที่ ๑๕
ยุค	กลาง
สกุลช่าง	ชัยนาท

ศิลปะแบบ อุ้ทอง รูปที่ ๑๖
ยุค กลาง
สกุลช่าง ชัยนาท

ศิลปะแบบ	อู่ทอง รูปที่ ๑๗
ยุค	กลาง
สกุลช่าง	สุโขทัยกำแพงเพชร

ศิลปะแบบ	อุททอง รูปที่ ๑๘
ยุค	กลาง
สกุลช่าง	สุโขทัย

ศิลปะแบบ	อุททอง รูปที่ ๑๕
ยุค	ปลาย
สกุลช่าง	สุพรรณภูมิ

ศิลปะแบบ อุทอง รูปที่ ๒๐
ยุค ปลาบ
สกุลช่าง อยุธยา

ศิลปแบบ อุทอง รูปที่ ๒๑
ยุค ปลาญ
สกุลช่าง อยุธยา

ศิลปแบบลังกา

ศิลปะแบบ	ลังกา รูปที่ ๑
ยุค	ต้น
ศกุนราช	ลังกา

ศิลปะแบบ ลังกา รูปที่ ๒
ยุค ต้น (อนุราช)
สกุลช่าง ลังกา

ศิลปะแบบ	ลังกา	รูปที่ ๓
ยุค	กลาง	
สกุลช่าง	ลังกา	

ศิลปะแบบ ลังกา รูปที่ ๔
ยุค กตาง
ศกุลช่วง ลังกา

ศิลปะแบบ	ลังกา รูปที่ ๕
ยุค	กลาง
สกุลช่าง	ลังกา

ศิลปะแบบ ลังกา รูปที่ ๖
ยุค กลาง
ศตวรรษที่ ๖ ลังกา

ศิลปะแบบ

ลังกา รูปที่ ๘

ยุค

กลาง

ศตวรรษ

เขียงแสนผสมสุโขทัย

ศิลปะแบบ	ลังกา รูปที่ ๘
ยุค	กลาง
สกุลช่าง	นครศรีธรรมราช

